

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

יהוה לב המועדים

מתוך הגדה של פסח "לב המועדים"

גליון לד

מגיד

הטעם שאומרים הא לחמא עניא בארמית כדי שיבינו כל בני הבית לפי שהיו מדברים בארמית (אבודרהם סדר הגדה). טעם אחר: לפי שאמירה זאת אינה חלק מההגדה, שלא נאמרה בזמן הבית וכדי להבדיל שינו את לשונה (מעשי ה' בפירושו להגדה). טעם אחר: כדי שלא יכירו מלאכי השרת שאנו מתפארים בזה ויקטרגו עלינו ויזכירו עוונותינו שאין אנו ראויים ליגאל, ומלאכי השרת אינם מבינים ארמית (אבודרהם). ע"ע בספרינו הגדה של פסח לב המועדים.

הטעם שחוצה המצות אחר הקידוש ולא סמוך לסעודה בכדי שיאמר "הא לחמא עניא" על פרוסה כדאמרין (פסחים קטו, ב) מה עני דרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה, טעם אחר: לפי שאם ימתינו סמוך לאכילה שוב אין נכון לפרוסה קודם הברכה, כמבואר בברכות (לט, ב) שאם היא שלימה לא יבצענה אלא יברך עליה כשהיא שלימה, לפיכך נהגו לפרוס תחילה (ר"ן ערבי פסחים כה, ב בדפי הרי"ף) ע"ע בספרינו הגדה של פסח לב המועדים.

הלל

צורת האמירה – אע"פ שכל השנה אומרים הלל בעמידה, בליל פסח אומרים בישיבה, והטעם שאומרים הלל בישיבה, לפי שבלייל פסח צריך לנהוג בדרך חירות, ובישיבה הוי יותר דרך חירות מאשר בעמידה (משנ"ב תפ א), טעם אחר: כיון שאומרים הלל פעמיים, לא הטריתו בליל הסדר לשבת ולעמוד (שבלי הלקט קענ). ע"ע בספרינו הגדה של פסח לב המועדים.

הטעם שמחלקים את הלל לשנים

לפי שחלוק ההלל שלפני האכילה שענינו בסיפור יציאת מצרים, מחציו השני שאומרים אחרי אכילת מצה שענינו על שאר הגאולות ועל הגאולה העתידית (רוקח סימן סו א"ח). ע"ע בספרינו הגדה של פסח לב המועדים.

מצות הסדר חביבה היא מאוד, ולא מצינו שהקפידה תורה בענין התינוקות יותר מלילה זה דכתיב (שמות יג ח) "והגדת לבנך".

קדש – סדר הקידוש

ברכת "הגפן" ואחר כך ברכת היום, "ושהחיינו" (שו"ע תענ א), והטעם שהגפן קודם לברכת היום א. מפני שהיין גורם לקידוש שיאמר שאם אין יין אין קידוש, ב. דברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה, ותדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם (ב"ח תענ א) "ושהחיינו" באחרונה לפי שלא ניתקן על הכוס בדווקא שאם לא אמרו בשעת קידוש אומרו בשוק (עירובין מ, ב).

כרפס

הטעם דאכילת הכרפס לפני אכילת מצה, לפי שאין דרך בני אדם לאכול ירקות לפני הסעודה ועל ידי כך יתמדה הילדים וישאלו (רש"י פסחים קיד, א. טעם אחר: כיון שעדיין לא הגיע שעת הסעודה טועמים כדי שלא לשהות כל זמן ההגדה בלי אכילה (לקוטי מהרי"ח).

יקח פחות מכזית (שו"ע תענ ס"ק ח) הטעם בפחות מכזית: כדי שלא יכנס לידי ספק ברכה אחרונה לפי שנחלקו רבותינו באכל כזית האם צריך לברך ברכה אחרונה או לא, ולכו"ע אכל פחות מכזית אין מברך ברכה אחרונה. טעם אחר: לפי שאכילה זו היא רק להתמיה התינוקות, ובאכילה כל שהוא סגי (לבוש תעג – ו).

ויש שנהגו לאכול כזית כרפס, והטעם: משום שאין אכילה פחות מכזית, ועוד משום שיש הסוברים שפחות מכזית אין צריך נטילה (ביאור הלכה תעג ד"ה פחות, מגיד משנה ח"מ פרק ח' ה"ב), וכן כתב הרמב"ם (ח"מ פרק ח' ה"ב) וכן מובא במעשה רב להגר"א, וכך נהג החזו"א לאכול כזית (הובא בדינים והנהגות פסח לה), ע"ע בספרינו הגדה של פסח לב המועדים.

עלון זה נתרם

לרופ"ש יצחק בן ציפורה פייגא

הידעת

מהו הטעם שמניחים עשרה פתיתים בבדיקת חמץ.

מדוע נתקנה ההגדה, ומי תקן את נוסח ההגדה, ומהו יסוד סדר ההגדה.

למה לא תקנו ברכה על מצות ד' כוסות. והטעם שחייבו חכמים במצוה זו גם עניים וגם נשים וקטנים שהגיעו לחינוך.

מהי סיבת הטבלת הכרפס דווקא במי מלח.

למה חוצים את המצות אחר הקידוש ולא סמוך לסעודה.

מה ענין גניבת האפיקומן, וטעם של המתנגדים לכך.

מדוע תחילת הא לחמיא בארמית וסופו בלשון הקודש.

מהי הסיבה שבעל ההגדה הביא את סיפור לבן הארמי.

למה הביא בעל ההגדה מעשה דר"א ור' יהושע וכו' שהיו מסובים בבני ברק.

מהו הטעם שאין מברכים על ההלל, ומדוע נאמר ההלל בישיבה. ומהי הסיבה שמחלקים אמירתו לשנים.

מהו ענין הגבהת הכוס באמירת לפיכך, ובאמירת והיא שעמדה.

מהו הטעם לאמירת שפוך חמתך בעמידה, ומדוע פותחים את הדלת.

כל אלו ועוד טעמים ומנהגים רבים בהגדה של פסח "לב המועדים"

ניתן להשיג בבתי הכנסת ובבית המחבר

רחוב בעלי התוספות 6 משפחת לב 052-7668608

הגדה של פסח

לב המועדים

הלכות
מנהגים
טעמים

